

Z blízkých i dálných krajů.

LOVY NA VELRYBY.

ROMANTIKA lovu na velryby patří již minulosti. Moderní pomůcky, používané lovcí velryb, harpunová puška a parou hnané rybářské lodice, do značné míry zmenšily nebezpečí při lovu mořských obrů a plavby, které dříve zaváněly dobrodružností, jsou dnes výjezdy obchodními. A tyto moderní pomůcky při lovu velryb stanou se příčinou úplného vyhubení těchto obrovských obyvatel mořských hlubin. Odborníci prohlašují, že vyhubení velryby je otázkou krátkého času. Některé druhy, dříve v hojnosti se vyskytující, jsou dnes vzácné, a poněvadž člověk stále vynalézá účinnější zbraně a lovu tohoto více obchodně a průmyslově využívá, brzy přijde den, kdy velryba bude vzácností tam, kde v jiných dnech v hojném počtu se nacházela.

Jak svrchu pověděno, romantika starého velrybího obchodu žije již jenom ve vzpomínkách. Nebezpečí při lovu velryb přiváděno bylo na minimum. Harpunové pušky čmí z dřívě nebezpečného lovu honbu tak jistým jako střelbu na zajíce. Velká flotila velrybářského loďstva amerického, která v jedné době projížděla všechna moře od krajů tropických až k zemím věčného ledu a sněhu na severu, zmizela. Některé z těchto starých velrybářských lodí vydávají se sice doposud na plavby z New Bedfordu a jiných míst, ale sláva starých velrybářských měst odešla na vždy. Je to škoda, ale zakončená kapitola americké historie.

Většina romantiky lovu na velryby spočívala v nebezpečí honby za těmito největšími a nejsilnějšími obyvateli mořských hlubin. Nemáme žádného zvířete na souši, které dalo by se porovnávat ve velikosti s velrybou. Jsou velryby, které jsou třicetkrát tak velké jako slon a velryba, vážící 90 tun, rovná se stu voň. Když eho vystrýhlí hostinu z masa jedné takové velryby, nasýtí ho eho 120.000 lidí. Byly usmrceny velryby, které měly 100 stop délky, a George Brown Goode ve své zprávě spolkovému porovnánu a čim zmlúku o velryb, která měla 120 stop délky.

Velrybí hlava často váží až 30 tun a má v objemu 35 stop. Čelisti velryby jsou často 20 stop dlouhé a mohou se otevřít do šíře 30 stop, odhalující tlamu velkou jako prostorný pokoj 20 stop dlouhý, 15 stop vysoký a 9 stop široký na dně. Vyzdaje to tisíce galonů krve a močného srdce, aby o patřeny byly mechanické požadavky takového obrovského stvoření. Srdce velryby je tak velké jako hlava velkého vepře a hlavní tepny, mající stopu v objemu a podobající se velkým hadím, ubírají od srdce od 10 do 15 galonů krve při každém tepotu. Oko velryby není ani tak velké jako volské a nalézá se daleko na hlavě, tak že velryba má jenom omezený obzor, který může přehlédnouti. Těto okolnosti vždy využítkovávali velrybáři, kteří napadávali velryby od zadu. Ucho velryby je také jenom malé a mozek nemá průměrně ani deset kubických palců.

Mnozí mají za to, že v předhistorických dobách praproti přítomných velryb žily na souši, ježto jejich ploutve nyní navedují tomu, že jedná se o zakrnělé nohy. Postupně jejich způsob života se změnil, souši nahradily bažiny, tyto pak řeky a zálivy a tyto posléze moře. Velryby jsou ssaveci a kuji svoje mláďata jako krávy. Mláďata jsou po svém narození 12 stop dlouhá a mohou plovati hned. Když samice nalézá se s mláďaty, nezná strachu a chrání svá mláďata do posledního dechu. Nebyl zaznamenán případ, aby utekla se strachu a nechala svoje mláďata bez ochrany.

Má se za to, že přirozená délka života velryby je asi 800 let, ale uvěřit to jsou jenom dohady. Nie určitěho o věci není možná říci. Není ale pochybností o tom, že do

živají se pozoruhodně dlouhého věku. Má se také za to, že velryby ukládají se k odpočinku na dně oceánu. Síla velryby je téměř neuvěřitelná. Velryba pluje rychlostí dvacát míl za hodinu, ale je-li raněna, zvyšá rychlost tuto až na 25 míl za hodinu. Aby vyko nala cestu 12 míl za hodinu, je nutno, aby vyvinula 145 koňských síl. Roy C. Andrews od Amerického moře přírodní historie připomíná jeden případ, při kterém velryba táhla velrybářskou loď 90 stop dlouhou za sebou po sedm hodin, přes to, že stroje plouu s loú byly hnány směrem opačným.

Velrybí kosti jsou v přítomné době pravděpodobně nejpřibuztějším produktem velrybářského průmyslu. Když do byla poptává ka po těchto velrybích kostech, lovení velryb bylo by zastaveno, ježto vlastně by se ani nevyplácelo. Před padesáti lety tyto velrybí kosti zabírající byly jako bezcenné, ale během doby znamenitě na byla velká jejich hodnota. Velké množství potřeb bylo pro ně nalezeno. Když velrybářská indurie nalézala se ve své výši, velrybí olej byl hlavním produktem. Užívání velrybího oleje je velice starého původu a nepochybně původně získáváno byl z velryb, které náhodně zaneseny byly na břehy moří. Po mnoho let užívalo se jej k osvětlování, ale po objevení přírodního oleje, který byl hojnější a lépe se hodil ku osvětlování, velrybího oleje používalo se k tomu účelu stále méně. Dnes velrybího oleje užívá se jenom v koželužství, při hotovení mydla a při výrobě těžkých olejů k mazání.

Japonci užívají velrybího masa za potravu. Maso toto podobá se hořšímu druhu mas hovčízho. Ve středověku velrybí jazyk považová val byl za velkou lahůdku a za všech lahůdek labužníci považovali velrybí mozek. V Americe maso velrybí proněnováno je v umělé hnojivo a vůbec nie z velryby neznámá neuzžitkováná.

V Devatenáctém století velrybářská indurie v Americe se vyplácela znamenitě a kapitáni této indurie byli sehopní nadromádní ti velké jmění. V roce 1854 při jem amerického velrybářského průmyslu byl \$11.000.000. Od roku 1801 do roku 1876 cena udove ných velryb byla \$332.000.000. Úlovky jednotlivých velrybářských lodí byly pozoruhodné. Největší úlovek nepochybně měla loď Pioneer z New London, která v rtila se v roce 1865 z takového vý ježu na loy velryb s nakladem ceněným na \$151.000. Čisté vý těžky odhadují se v přítomné době na 50 procent, ale byly daleko lepší v minulosti. Dívější velrybaři byli prosperujícími národním ale v poslední době jejich výdělky nejsou již takové. Ještě v roce 1846 nalézalo se v pobřežních no voanglických státech 40.000 lidí kteří vydělávali si živobytí velrybářstvím. V tom roce 678 lodí a bářek, 35 lodí dloustěžných a 22 skómerů, jejich cena byla \$21.000.000, zaměstnáno bylo při lovu vel ryb.

Kdo byli prvními lovcí velryb není přesně známo. První záznam zachován byl nám o Norvežanech kteří lovili velryby při pobřeží Skandinávie. Ve Dvanáctém století Biskajane zabíjeli lovy vel ryb, jimiž stali se proslulými v letech následujících. V roce 1612 Holanďané stali se předáky v tom průmyslu, zaměstnávající 260 lodí a 14.000 námořníků při lovu velryb. V sedmáctém století o patrovali velrybí olej téměř celé Evropě. Jim připsována jsou různá zlepšení při lovu velryb. Holanďané užívali první harpuny. 1 anglické označení velryby "whale" je holandského původu. Holanďané udrželi se předáctví v tomto oboru až do roku 1770, kdy Angličané je překonali. Od samotných počátků lovení velryb bylo jedním z hlavních pramenů výživy anglických osadníků v státech novoanglických. Právě se, že přítomnost četných velryb v okolí lodí May flower, po které první Pontine dostali se k břehům Ameriky, byl hlavní příčinou přistání v Ply mouthu. V roce 1604 nová kolonie v Plymouthu měla velké vy

ZENY BOJUJÍCÍ V RAKOUSKÉ ARMÁDĚ.

Těto dvě rakouské ženy slouží v jednotkách od zahájení války a podílely se v mnohých bitvách. Jedna z nich byla nešťastkou a druhá posluchačkou univerzity ve Vídni.

žky ze zahájení války, jak oznámila zpráva, poslaná do Anglie.

Malý ostrov Nantucket byl první americkou osadou, která stala se proslulou pro loy velryb. Známejší romantický loy velryb soustřeďuje se kolem tohoto ostrova a jeho statných námořníků. Nej dříve obyvatel tohoto ostrova proněnovávali a zabíjeli velryby jenom při pobřeží, užívající při tom malé lodě. Ale lodě ty postupně stávaly se většími a plav by delšími. Téměř všechno obyvatelstvo tohoto strova mělo při ný anebo nepřímý zájem ve vel rybářské indurii. Obyvatelé to holo ostrova byli první, kteří ohe pluli Zlatý Roh a vydali se na loy velryb do Pacifiku a americkom vlnjku zavezli do všech přístavů na světě. Třicet ostrovů v Pacifiku bylo pojmenováno podle kapitánů lodí z Nantucketu. Právě se, že děvy na tomto ostrově ode píraly se prováděti za muže, kteří se nevyznamenali při lovu velryb. Celým muzem stával se mladík, je prve, když oheplul Zlatý Roh a dopadl velkou velrybu.

Revoluční válka americká zavála úpadek velrybí indurie na Nantucketu. Většina jejich lodí byla buď lapena nebo zničena. Po zakončení války ale Nantucketu nřnuli se znovu velrybí indurie a opětně zbudovali velkou a výnos ný obchod, ale válka v roce 1812 úplne zničila velrybí loďstvo Nan tucketu. Znovu bylo zbudováno to vlně, ale Nantucketu povstala nový soupeř v New Bedfordu, který po té udržel si předáctví velrybářské indurie. Předáctví toto udržoval si ještě dlouho poté, až jma přestavni města vzdala se

toho loďstva. Jeho dobrodruž ný plavec hledal stále nová pol pro svoje lovy, ale sláva velrybářů nepřetržitě poklesávala. V roce 1875 měli velrybáři v New Bedfordu ještě 116 lodí, v roce 1886 sobnasobněsali, ale v letech po zápisích sláva velrybářů rychlo poklesávala.

Mnoho velrybářů přišlo a zivilo na loďstvo dobrodružných plav tůch a mnozí z nich byli, kteří se naučili se odvahy plavby za hranic velryb, dovedli, vyprávěti pozoruhodné historie a nebezpeč ných života, při nichž jenom vlas tina náli smrti. Sláva, romantika a nebezpečí starých loy velryb patří minulosti. Zastávají na ně jenom vzpomínky.

ZAJÍMAVÁ FAKTA O POHYBLIVÝCH OBRÁZKÍCH.

Od zahájení války v Evropě Spojené státy téměř úplně ovládly světový trh s pohyblivými obráz ky a většina národností na světě importuje filmy z Ameriky.

Padesát miliónů lidí v celém světě navštěvuje divadla s pohyblivými obrázky každých čtyřma dvanct hodin.

Čtyřicet procent všech filmů je zhotovováno v okolí Los Ange les, Cal. Příčinou toho je, že v každém městě je stále slunceho a pro výrobu pohyblivých obrázků při seopojení jsou tu všechny druhy přírodních scenérií polno hrad, moře, hory, sněž. tropické rostliny, plánuy a divoké krajiny hurské.

V okolí Los Angeles dvanct mil ných společnostů zabývá se výro

bu pohyblivých obrázků a vlnu jí kolem \$1.000.000 na výrobu fil mů každého měsíce. Zaměstnáva jí pravdělně 12.000 lidí. Všechno těchto několik tisíc lidí je zaměst návně společností vzdy na několik dní.

Jedna ze společností, zaměstná vajejích se výrobou pohyblivých obrázků, vlastní 80.000 akcín po zepta, aby měla všechny scenerie na vlastním majetku. Jedna z společností má největší sbírku zoologických divokých zvířat na světě.

V jedné době nejlepší pohyblivé obrázky byly vyráběny v Evropě, ale v přítomné době nejlepší fil my vyrábějí se ve Spojených Státech. Americké filmy jsou nyní vesměs v Evropě předváděny. Válka postoupila obchod pravidel ných divadel v Evropě, ale obchod divadel s pohyblivými obrázky zůstává, ježto nízké ceně vstupné ho čmí divadla tato populárně.

Mzdy nejlepších kineherců jsou vysoké. Jeden proslulý komik získá \$100.000 ročně. Jedna oper a hvězda získala \$50.000 za vy stoupení v jednom kinodramatě podle jednoho hrázena byla jí všech na ostatní vydání, počítaje v to čadernom, residence, automobily a pod. Jiná divadelní hvězda získala \$30.000 za vystoupení v jed ných dnech. V jedné době sedm here ček z předního divadla v New Yorku bylo zaměstnáno při zho tavení jedné hry a každá z nich získala \$5.000 týdněho platu.

KASAN V PERSII.

Ještě dříve, dopíše v minulém čísle oznámili, že Rusové zanjali v Persii město Kasan a tím na zač nepokojů jméno uvádě se na jejich vůle. Je to jméno po sviaté, neboť tradice praví, že v Kasanu vypravili se tři mudrci na moře do Belféma. Každý z nich nesl v ruce ruské anglické armá dy v Mesopotamii a Persii, vyvolá ly s vzpomínky na zajímavou histo riu a tradice.

Angličané mají nyní svoji zá kladnu v městech, kde dle legendy nalezl se bibliický ráj. Odtud postupovali k Bagdadu, městu pohádek tisíc a jedné noci. Rusové na svém postupu ku Kasanu za hráli město Hamadan, které, dle starých pověstí, má ve svém středu brodek Esthery a Mordecie.

Domněnka, že v Kasanu spatří li tři králové hvězdu betlemskou, je podporována křesťanskými the ologisty. Ale až je tomu jakkoliv, Kasan bylo důležitým městem v čem dvanověku, zvláště po té, kdy zruznobováno bylo Zobei dahan, manželkou Haruna Al Rasida. V jedné době město, toto mělo 6.500 domů a čtyřicet modlí telen. Bylo to město proslulé svými tkaleci a kovotepci, kteří vyráběli pozoruhodné díla z mosazí. Ale obanské války, změtřesení a úpadek hospodářsky zavimily po klesnutí důležitosti města.

NÁRODNÍ KAPITOL V WASHINGTONĚ PO SNĚHOVÉ BOURI.

Obrázek náš naznačuje, jak vyhlížel národní kapitol po sněhové bouři v Washingtonu, D. C.

Je zde doposud možno spatřiti štíhlý minaret, 130 stop vysoký, který v jedné době byl orientálským rozvodným soudem. Právě se, že nevěrné manželky byly vytaženy na věč a svrženy dolů. Čtyři míle od Kasanu nalézají se zříceniny druhdy překrásného paláce, zbudovaného šachem Abbasem, největším z perských monarchů. Oba zbudovaná šachem, je doposud zelená, její pavilony dosud mají obdivuhodné malby, zahrady jsou plné růží a zavodnění obstarávají malé potůčky, uměle zřízené. K paláci tomuto pojí se také politická tragédie v roce 1863.

Mírza Khan, premier a švagr poutujícího šacha, odsouzen byl k smrti. Vyzádal si dovolení, aby mohl sejíti se světa sebevraždou a podlézal si žily v jedné z kompen v tomto paláci. Palác tento, třebaže pohořelý a zanedbaný, se svými pavilony mezi stromy a zahradami, popisován je jako jedno z nejkrásnějších míst blízkého vý chodu.

Kasan stal se také proslulým pro velké množství štírů, kteří se v jeho okolí vyskytují. Právě se, že je zde možno naléztí největší a nejdovratější na celém světě.

MEXICKÁ JOHANKA Z ARKU.

Donna Romona Flores, jež nazývána je často mexickou Johankou z Arku, je aktivní členkyní armády generála Carranza a je snad jedinou ženou na světě, jež získala si hodnost brigádního generála. Titulu tohoto dostalo se jí za statečnost a znamenité služby, které poskytla Carranzově vládně. Vojenská kariéra této pozoruhodné ženy je velice zajímavou. Donna Flores byla manželkou známého reněra, když zvednuta byla revoluce proti Diazovi před pěti roky. Její manžel připojil se k revolucionářům a spolu s pěti bratry své manželky byl zajat Diazovým vojskem, kterému velel generál Rodriguez. Všichni zajatí postavení byli podle zdi a zastřeleni.

Když zpráva o tom dostala se Donně Romoně, rozhodla se, že krev svého manžela a svých bratrů pomstí. Prodala svoje šperky a cennější majetek a zorganizovala rotu Indiánů kmene Yaqui, známých to litých bojovníků. Časy v té době byly neklidné a revoluční armády organizovány byly velmi snadno. Donna Romona sebrala kolem 2.000 bojovníků a vedla válku na svůj účet. Majie za to, že generál Carranza reprezentuje nejlepší zájmy Mexika, připojila se k němu. Byla jmenována plukovníkem a od svého vstupu do vojska, podléla se v osmačtyřiceti bitvách.

Třikrát při tom byla raněna, jednou do ruky, jednou do levého boku a jednou do ramene. Ve všech těchto utkáních jela na koni v čele svého vojska, dodávajie jim odvahu osobní statečností. Za jeden statečný čin generál Carranza daroval chabré paníce velký červený automobil.

Carranza poslal množství svých důstojníků do Spojených Států, aby nakoupili strelivo, zbraně, oděvy, obuv a jiné potřeby pro armádu, ale mnozí z nich ukázali se býti nesvědomitými a proto Carranza ustanovil Donně Flores, aby dohlížela na nákupy vojenských a nemočených potřeb. Donna Flores zhostila se svého úkolu výborně, pres to, že nedovede promluvit ani slova anglicky. Navštívila větná americká města a také zavítala na Panamsko-Pacifickou výstavu v San Francisku.

Donna Romona Flores je 33 roky stará, velmi krásná, a je matkou dvou dívek, které v přítomné době navštěvují školu v Arizoně. Donna Flores dovede nejenom válčit, ale zajímá se také o práci dobročinnou a zvláště o zřízení sirotčiny pro dívky, které válkou připravily byly o svoje rodiče. Má značný majetek v okolí Mazatlanu, kde také nalézá se reně jejího zavražděného manžela. Až obnova bude mír v Mexiku, vrátí se na tuto renu a oddá se tu klidnému životu.

Definice.
Willy: "Tatínku, co jst to vlastně otrok mody."
Tatinek: "Muž, jenž má ženu a několik dospělých deer, drahé mě dítě."